

Stockholms
stad

Skötselplan för strandområde i Nockebyhov

Februari 2024

Skötselplan för strandområde i Nockebyhov

Utgivningsdatum: Februari 2024

Utgivare: Bromma stadsdelsförvaltning

Kontaktperson: Naturvårdsansvarig Bromma stadsdelsförvaltning

Omslagsfoto: Gamla tallar, ekar och död ved.

Konsult: Ossian Rydebjörk, Ekologigruppen Ekoplan AB (författare),
Jens-Henrik Kloth (kvalitetsgranskning, 2023-12-15)

Sammanfattning

Bakgrund

Ekologigruppen har på uppdrag av Bromma stadsdelsförvaltning tagit fram denna skötselplan för delar av strandpromenaden vid Nockebyhov. Målet med utredningen har varit att sammanställa kunskap om områdets naturvärden, nuvarande tillstånd och upprätta en skötselplan med engångsåtgärder samt långsiktig skötsel.

Skötselområden

I området har fem skötselområden avgränsats. Skötselområdena kallas för ”solexponerade tallar”, ”ekhage med tallar”, ”ekhage”, ”strandnära lövskog” samt ”slätteräng”. Avgränsningen för dessa illustreras i figur 2 och en beskrivning av samtliga skötselområden redovisas i avsnittet *skötselområden*. En del skötselåtgärder bör i praktiken genomföras i samråd med ekologisk kompetens för att få bästa utformning, särskilt vad gäller valet av träd som sparas respektive tas ned.

Målet för skötseln

Följande punkter beskriver de övergripande målen och principerna för skötseln av området.

- Det viktigaste målet med skötseln är att gynna naturvärden genom att skapa och underhålla artrika miljöer med höga naturvärden.
- Skötseln syftar också till att skapa rekreativa miljöer att vistas i.
- Ekonomisk avkastning, exempelvis genom skogsavverkning är inte ett mål för skötseln.
- Ett långsiktigt mål är att hela området ska utgöras av naturvärdesklass 1 – högsta naturvärde (enl. SIS-standard för naturvärdesbedömning).

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Bakgrund	5
Allmän beskrivning av området	5
Målbild för området	6
Skötsel	7
Övergripande mål med skötseln	7
Generella mål med skötseln	7
Skötselområden	9
<i>Ekhage.....</i>	<i>10</i>
<i>Solexponerade tallar.....</i>	<i>13</i>
<i>Ekhage med tall.....</i>	<i>15</i>
<i>Strandnära lövskog.....</i>	<i>17</i>
<i>Slätteräng</i>	<i>18</i>
Referenser/Litteratur	20

Bakgrund

Ekologigruppen har på uppdrag av Bromma stadsdelsförvaltning tagit fram denna skötselplan för delar av strandpromenaden vid Nockebyhov. Målet med utredningen har varit att sammanställa kunskap om områdets naturvärden, nuvarande tillstånd och upprätta en skötselplan med engångsåtgärder samt långsiktig skötsel. Skötselplanens syfte är att utveckla och bevara de naturvärden som identifierats inom inventeringsområdet. Området är cirka 3 hektar och är beläget längs Mälarens strand vid Nockebyhov i Bromma. Läge och avgränsning framgår av Figur 1. Där framgår också områdets relation till kända naturvärden i omgivande landskap.

Figur 1. Översiktsskarta över området i Nockebyhov. I kartan kan områdets närhet till naturvärden ses. TUVa-objekt är områden som identifierats i ängs- och betesmarksinventeringen av jordbruksverket. Under 2024 blir delar av strandpromenaden mellan Nockebybron och Södra Ängby biotopskyddad.

Allmän beskrivning av området

Området utgörs av ett smalt grönstråk mellan Ferievägen och Mälarens strand. Det domineras av skogsmark, men fläckvis förekommer enstaka berghällar och röjda gläntor. Skogsmarken utgörs till största del av blandskog med 80 – 120 åriga ekar och inslag av gamla tallar där vissa bedöms vara äldre än 200 år. De hotade arterna skogsalm och ask utgör även en mindre del av trädslagsfördelningen. Områdets huvudsakliga naturvärden är knutna till den rikliga förekomsten av ädellövträd, främst ekar, samt

förekomsten av gamla tallar. Förekomsten av död ved bidrar också till områdets höga naturvärden. Död ved förekommer främst som liggande och stående döda tallar, men även liggande och stående död ved av lövträd förekommer i blandade storlekar. Dock saknas grov död ved nästan helt.

En majoritet av områdets naturvärden bedöms preliminärt utgöras av naturvärdesklass 2 – höga naturvärden. Dock förekommer delområden som troligen utgörs av naturvärdesklass 3 (påtagliga naturvärden) och naturvärdesklass 4 (visst naturvärde). Det är möjligt att en mindre del av området utgörs av naturvärdesklass 1 (högsta naturvärde), men det skulle krävas att artvärdet utreddes noggrant för att avgöra detta. Sammantaget bedöms området som helhet ha höga naturvärden och vara en viktig länk i den lokala grönstrukturen. Det är sannolikt en viktig spridningsväg för flera skyddade och rödlistade arter, bland annat av fåglar och svampar.

Vissa delar av området är kraftigt påverkade av ensidig och notorisk avverkning av unga träd och buskar som förhindrat återväxt. Området är ett tillgängligt och populärt promenadstråk där många människor vistas för att exempelvis rasta hunden eller bada.

Målbild för området

Området utgörs av en varierande skogsklädd miljö där tätare strandskog övergår i en öppnare ädellövsdominerad skog med inslag av gamla tallar. Delar av området utgörs av ek- respektive talldominerade delområden. Inom området förekommer riklig förekomst av gamla ädellövträd och tallar. Förekommande trädslag har en åldersvariation som säkrar den långsiktiga utvecklingen av områdets naturvärden. Död ved förekommer allmänt både som liggande och stående död ved, samt finns representerade i olika grader av nedbrytning och solexponering. Området är viktigt för sällsynta och rödlistade arter, särskilt knutna till ek och tall. Naturvärdet bedöms utgöra högsta naturvärde – naturvärdesklass 1 (enligt SIS-standard).

Skötsel

Övergripande mål med skötseln

Följande punkter beskriver de övergripande målen och principerna för skötseln av området.

- Det viktigaste målet med skötseln är att gynna naturvärden genom att skapa och underhålla artrika miljöer med höga naturvärden.
- Skötseln syftar också till att skapa rekreativa miljöer att vistas i.
- Ekonomisk avkastning, exempelvis genom skogsavverkning är inte ett mål för skötseln.
- Ett långsiktigt mål är att hela området ska utgöras av naturvärdesklass 1 – högsta naturvärde (enligt SIS-standard för naturvärdesbedömning).

Generella mål med skötseln

Följande punkter beskriver några mål som är generella för alla eller flertalet av skötselplanens skötselområden.

Invasiva eller icke inhemska arter

- Inga arter med invasiv karaktär ska förekomma i området. Insatser bör göras för att få bort dessa. Detta gäller särskilt arten spärrgenigt oxbär som är en mycket expansiv art. Men även andra arter som snöbär och kanadensiskt gullris bör bekämpas.

Röjning

I flera av skötselområdena föreskrivs röjning. Nedan anges några punkter som är viktiga att beakta i samband med detta:

- Inga röjningsarbeten ska utföras under fåglarnas häckningstid (15 mars till 31 juli), detta för att förhindra att bon och ägg förstörs eller att fågelungar störs.
- Genomför inga avverkningar av träd med håligheter under perioden 15 april till 31 augusti, detta för att undvika påverkan och skador på fladdermössens fortplantning.
- Röjningsarbeten bör utföras med röjsåg, alternativt en skördare vid tidpunkt då markskiktet inte är känsligt.
- Röjning bör helst utföras varje år så att det avröjda materialet inte är grövre än att det kan lämnas. Går det två år eller mer behöver det samlas in vilket medför högre kostnad totalt sett.

Gallring av trädsikt

- Grova träd som är döende, skadade eller har skadade eller sjuka grenar, ska så långt möjligt stå kvar om inte skötselföreskrifterna säger något annat. En riskbedömning ska göras från fall till fall, utgör trädet ett riskträd tas det ned, annars får det stå kvar.
- Grova träd som eventuellt behöver avverkas ska lämnas på plats eller läggas upp på lämplig plats i närheten, med fördel i solexponerade lägen för att gynna vedlevande insekter. För instruktioner kring faunadepåer, se bilaga 1.

Död ved

- Spara alltid döda grenar för att gynna mindre hackspett. En riskbedömning ska göras från fall till fall för att avgöra om trädet eller dess grenar medför risk för människor.
- Lämna alla gamla träd att dö på plats och bli stående som död ved. När de faller omkull lämnas de som liggande död ved. Enda anledningen att ta bort gamla träd är om levande gamla träd står för tätt.
- Lämna all död ved inom området. Undvik att kapa upp trädstammar, det inverkar negativt på den döda vedens betydelse för naturvårdsarter. Om det finns en önskan om att städa upp från döda grenar och stammar kan dessa samlas och läggas i högar, i så fall helst i soliga lägen.

Holkar

Tillgången till lämpliga håligheter att bygga bo i är en starkt begränsande faktor för många fågel- och fladdermusarter. Det är även tillgången på hålträd med mulm, vilket många insekter behöver. Genom att sätta upp holkar som är särskilt utformade för enskilda arter kan förutsättningarna för arterna förbättras väsentligt. Detta kan göras i hela området.

- Fågelholkar (exempelvis svartvit flugsnappare och entita).
- Fladdermusholkar.
- Mulmholkar. Tanken med mulmholkar är att efterlikna naturliga håligheter med mulm. Arter kan använda mulmholkar som komplement till hålträd i omgivande landskap.

Belysning

- När belysning ska bytas i området bör denna så långt som möjligt anpassas för att inte påverka fladdermössens möjligheter att röra sig inom och mellan olika livsmiljöer.

Ekologisk kompetens

- Vissa skötselåtgärder bör genomföras i samråd med ekologisk kompetens för att få bästa utformning. Exempelvis engångsåtgärder, som att avgöra vilka träd som ska sparas respektive tas ned, bör genomföras i samråd med ekologisk kompetens. Den som utför skötseln bör ha utbildning och/eller erfarenhet inom naturvård.

Skötselområden

Området utgörs av fem skötselområden (solexponerade tallar, ekhage med tallar, ekhage, strandnära lövskog samt slåtteräng). Avgränsningen för dessa illustreras i figur 2 och en beskrivning av samtliga skötselområden redovisas nedan i detta avsnitt.

Figur 2. Skötselkarta som visar skötselområdenas avgränsning.

Ekhage

Övergripande målbild på lång sikt

Det övergripande målet är att området på lång sikt (om cirka 200 år) ska innehålla ett stort antal ekar med stor betydelse för biologisk mångfald. Ekar ska finnas i alla ålderskategorier, såväl flerhundraåriga gamla och ihåliga ekar, medelålders ekar som har goda förutsättningar att bli gamla och unga ekar med goda förutsättningar att på lång sikt bli värdefulla naturvårdsträd. När målbilden är uppnådd ska området ha stor betydelse för rödlistade och sällsynta arter av lavar, svampar, insekter och andra småkryp, särskilt av arter knutna till ek. Området ska vara inbjudande för närboende och andra att vistas i.

Övergripande mål:

- Majoriteten av ekarna ska ha fritt från träd kring kronan och därmed gott om utrymme att breda ut sin krona. En stor del av ekarnas kronor ska vara solexponerad en stor del av dagen.
- En stor del av ekarna ska ha en förhållandevis låg höjd med en tät krona och de nedersta grenarna långt ner på stammen. En stor del av ekarnas grenar ska vara grova.
- Ett visst inslag av trädslag som inte är ek ska finnas, upp till 30 % av träden i området kan vara andra trädslag.
- Inslaget av död ved är stort och uppgår kontinuerligt till minst 20 kubikmeter per hektar. Mängden död ved upprätthålls kontinuerligt genom att träd som blir gamla och dör lämnas kvar inom området.
- Ordentliga gläntor (normalt minst 20 meter i diameter utan inslag av träd) som snabbt värms upp soliga vårdagar och som är exponerade för direkt solinstrålning en stor del av sommarens soliga dagar, ska finnas inom området.
- Det finns ett påtagligt inslag av buskar som gynnar förekomst av insekter och andra djur, det vill säga bärande och blommande buskar som slån och rosor. Även hassel förekommer. En del av hasselbuketterna, som inte direkt konkurrerar med ekarna, har fått gott om plats att breda ut sig och har under lång tid inte avverkats utan lämnats kontinuerligt orörda.

Strategi för att nå målbilden

De långsiktiga målen som beskrivs ovan uppnås genom att åtgärder genomförs stegvis under lång tid. Ekarna inom arbetsområdet ska gynnas genom att träd och buskar som konkurrerar med ekarna stegvis avverkas, ringbarkas eller görs till ruiner eller högstubbar. Där ekar konkurrerar med varandra väljs de ekar ut som bedöms ha bäst förutsättningar för att utvecklas till naturvårdsträd. Kring de utvalda ekarna avverkas de konkurrerande ekarna.

Utöver ekarna sparas även träd av andra trädslag, i första hand sparas askar, almar, sälgar och tallar. Detta gäller framför allt gamla (cirka 100 år eller äldre, säl, ask och alm dock även yngre) och grova träd med höga naturvärden som i princip aldrig avverkas av dessa nämnda trädslag, annat än om de skuggar gamla ekar. Även yngre träd av dessa trädslag bör finnas kvar om det finns äldre så att kontinuiteten upprätthålls. Även gamla eller grova träd av andra trädslag sparas, särskilt om de inte inverkar negativt på gamla ekar. Så länge som det inte finns tillräcklig mängd (20 kubikmeter) död ved inom området sparas en stor del av stammarna från träd som avverkas i form av faunadepåer. Även av grenar och ris sparas större mängder som faunadepåer. Död ved skapas också genom att högstubbar skapas. Vid röjningar sparas och gynnas blommande och bärande buskar och småträd (exempelvis slån, hägg, hagtorn, rosor, rönn och säl). Främmande träd och buskar som vitoxel, oxbär, tysklönn med flera tas bort helt om sådana noteras.

Delar av området som avgränsats för skötseltypen ekhage utgörs av mark som vansköts genom notoriskt borttagande av vegetation. Dessa delar utgörs inte av ekdominerad natur idag men är avsedda att utvecklas till det. För att tillgodose återväxten av ekar i dessa delar är det lämpligt att återplantera ekar i strategiskt bra lägen. I annat fall kan ekar som naturligt växer upp på platsen sparas och väljas ut som utvecklingsträd. För att kunna välja ut naturligt förnygrade ekar kan det krävas att sly kortsiktigt tillåts att släppas upp ett par år. Kring plantorna som väljs ut är det viktigt att röja regelbundet för att ge de bra förutsättningar att utvecklas optimalt.

Figur 3. Två ekar som växer inom skötselområdet idag.

Målarter

Ekticka, oxtungssvamp, gul dropplav, skuggorangelav, rödbrun blekspik, skeppsvarsfluga och bredbandad ekbarkbock.

Skötselåtgärder

Engångsåtgärder

- Gallra bort träd som växer upp i kronorna på ekar. Åtgärden utförs efter behov. Avverkade träd kan med fördel göras till högstubbar.
- Plantera eller gynna hasselbuskar. Dessa växer sig inte så höga att de konkurrerar med ekarna, samtidigt som de beskuggar markskiktet och gör att igenväxningen begränsas.
- Vid behov kan ekar planteras för att tillgodose återväxten av ekar.
- Skapa faunadepåer när träd avverkas. Nedtagna stammar av ek och andra trädslag placeras spritt inom området, så långt som möjligt solexponerat.
- Topphugg utvalda relativt unga ekar för att skapa spärrgreniga ekar med bred krona. Topphuggning innebär att ekarna kapas tvärt på cirka 2,5 meters höjd. De flesta överlever kapningen och utvecklar en ny lågt ansatt krona och kan så småningom utvecklas till ”sparbanksekar”.

Återkommande åtgärder

- Røj bort sly årligen de första fem åren. Utvalda så kallade efterträdare väljs ut och sparas vid røjningen. Därefter anpassas slyrøjningen efter behov, normalt var tredje till femte år.
- Öppna gläntor i området (exempelvis kring hållar) hålls öppna genom att dessa röjs vid behov.

Solexponerade tallar

Övergripande målbild på lång sikt

Det övergripande målet är att området på lång sikt fortsatt ska ha flera tallar med stor betydelse för biologisk mångfald. Tallar ska finnas i alla ålderskategorier, gamla (> 200 år), medelålders tallar som har goda förutsättningar att bli gamla, och unga tallar med goda förutsättningar att på lång sikt bli värdefulla naturvårdsträd. När målbilden är uppnådd ska området ha betydelse för rödlistade arter av lavar, svampar och insekter, särskilt av arter knutna till tall. Området ska vara inbjudande för närboende och andra att vistas i.

Övergripande mål:

- En stor del av tallarnas stammar ska vara solexponerade en stor del av dagen.
- Ett visst inslag av trädslag som inte är tall ska finnas, mellan 10 och 30 % av träden i området ska vara andra trädslag. Ekar bör särskilt prioriteras.
- Inslaget av död ved är stort och uppgår kontinuerligt till minst 10 kubikmeter per hektar. Mängden död ved upprätthålls kontinuerligt genom att träd som blir gamla och dör lämnas kvar inom området. Död ved förekommer både som liggande och stående död ved.

Strategi för att nå målbilden

De långsiktiga målen som beskrivs ovan uppnås genom att åtgärder genomförs stegvis under lång tid. Tallarna inom arbetsområdet ska gynnas genom att träd och buskar som konkurrerar med tallarna stegvis avverkas, ringbarkas eller görs till ruiner eller högstubbar. Detta gäller förutom när en ek av ett likvärdigt eller högre naturvärde konkurrerar, då får eken företräde. Där tallar konkurrerar med varandra väljs de tallar ut som bedöms ha bäst förutsättningar för att utvecklas till naturvårdsträd. Kring de utvalda tallarna avverkas de konkurrerande tallarna.

Utöver tallarna sparas även träd av andra trädslag, främst ek. Detta gäller framför allt gamla och grova träd med höga naturvärden. Även yngre träd av förekommande trädslag bör finnas kvar om det finns äldre så att kontinuiteten upprätthålls. Även gamla eller grova träd av andra trädslag sparas, särskilt om de inte inverkar negativt på gamla tallar.

Så länge som det inte finns tillräcklig mängd (10 kubikmeter per hektar) död ved inom området sparas en stor del av stammarna från träd som avverkas i form av faunadepåer. Även av grenar och ris sparas större mängder som faunadepåer. Död ved skapas också genom att högstubbar skapas.

Figur 4. Pansarbark och död solexponerad tallved är värdefulla strukturer inom skötselområdet.

Målarter

Tallticka, motaggsvamp, kolflarnlav, vedskivlav åttafläckig
praktbagge, reliktböck, raggböck och spillkråka.

Skötselåtgärder

Engångsåtgärder

- Skapa faunadepåer när träd avverkas av andra skäl. Nedtagna stammar av tall och andra trädslag placeras spritt inom området, så långt som möjligt solexponerat.

Återkommande åtgärder

- Røj bort sly årligen första fem åren, därefter anpassas skötselintervallet efter behov.
- Spara och gynna viss förekomst av ek. Max 30 % av beståndet bör utgöras av ek.
- Unga tallar gynnas och väljs ut för att sparas som efterträdare. Dessa bör stå fritt från konkurrerande sly och träd, helst solexponerat. Åtgärden genomförs löpande efter behov.

Ekhage med tall

Målbild

Det övergripande målet är att området på lång sikt ska innehålla ett stort antal ekar, tallar och mindre andel andra lövträd (gärna ask och alm, men även andra inhemska arter) med stor betydelse för biologisk mångfald. Ekar och tallar ska finnas i alla ålderskategorier. Miljön ska vara öppen så att träden som växer där får utrymme att bli gamla och grova, men krontaket ska till största del vara slutet för att minimera slyuppslag. Inhemska buskar såsom slån, rosor, hägg och hassel kan med fördel förekomma om de inte konkurrerar med värdefulla ekar och tallar. Död ved av förekommande trädslag ska finnas både som stående och liggande död ved samt i olika nedbrytningsgrader. När målbilden är uppnådd ska området ha stor betydelse för rödlistade och sällsynta arter av lavar, svampar och insekter, särskilt av arter knutna till ek, men även arter knutna till tall. Målarterna är samma som för ”ekhage” och ”solexponerade tallar”. Området ska vara inbjudande för närboende och andra att vistas i.

Övergripande mål:

- Majoriteten av ekarna ska ha fritt från träd och buskar kring stammen och kronan, och därmed ha gott om utrymme att breda ut sin krona.
- Flera av tallarna ska ha solexponerade stammar.
- Inslaget av död ved är stort och uppgår kontinuerligt till minst 20 kubikmeter per hektar. Mängden död ved upprätthålls kontinuerligt genom att träd som blir gamla och dör lämnas kvar inom området.
- Solexponerad död ved av tall och ek förekommer spritt inom skötselområdet.
- Det finns ett påtagligt inslag av buskar som gynnar förekomst av insekter och andra djur, det vill säga bärande och blommande buskar som slån, fågelbär och rosor. Även hassel förekommer.

Strategi för att nå målbilden

De långsiktiga målen som beskrivs ovan uppnås genom att åtgärder genomförs stegvis under lång tid. Främst genom självföryngring, röjning och avverkning av utvalda träd. Ekar och tallar ska gynnas genom att träd och buskar som konkurrerar med ekarna stegvis avverkas, ringbarkas eller görs till ruiner eller högstubbar. Där ekar och tallar konkurrerar med varandra väljs de ekar ut som bedöms ha bäst förutsättningar för att utvecklas till naturvårdsträd. Kring de utvalda träden avverkas de konkurrerande träden.

Utöver ekar och tallar som utgör det huvudsakliga naturvärdet, sparas vid röjningen andra trädslag, i första hand askar, almar och

sälgar. Dessa träd bör finnas representerade i spridda åldersklasser för att säkra den långsiktiga utvecklingen. Även andra trädslag sparas, särskilt om de inte inverkar negativt på gamla ekar och tallar. Så länge som det inte finns tillräcklig mängd död ved (20 kubikmeter) inom området sparas en stor del av stammarna från träd som avverkas i form av faunadepåer. Även av grenar och ris sparas större mängder som faunadepåer. Död ved skapas också genom att högstubbar skapas, i första hand genom att använda träd som ändå ska avverkas av andra anledningar (vanligtvis genom att de står för nära en ek eller tall).

Vid röjningar sparas och gynnas blommande och bärande buskar och småträd (exempelvis slån, hägg, hagtorn, rosor, rönn och sälg). Främmande träd och buskar som vitoxel, oxbär, tysklönn med flera tas bort helt.

Figur 5. Stora delar av skötselområdet har hög grad av igenväxning. Ekar och tallar behöver friställas genom gallring och röjning av sly.

Skötselåtgärder

Engångsåtgärder

- Gallra bort träd som växer upp i kronorna på ekar och tallar.
- Gynna och/eller plantera hasselbuskar. Dessa växer sig inte så höga att de konkurrerar med ekar och tallar, samtidigt som de beskuggar markskiktet och gör att igenväxningen begränsas.

Återkommande åtgärder

- Røj bort sly årligen första fem åren. Utvalda så kallade efterträdare väljs ut och sparas från røjningen. Därefter anpassas skötselintervallet efter behov.

- Skapa faunadepåer när träd behöver tas ned av andra själ. Nedtagna stammar av ek och andra trädslag placeras spritt inom området, så långt som möjligt solexponerat.

Strandnära lövskog

Målbild

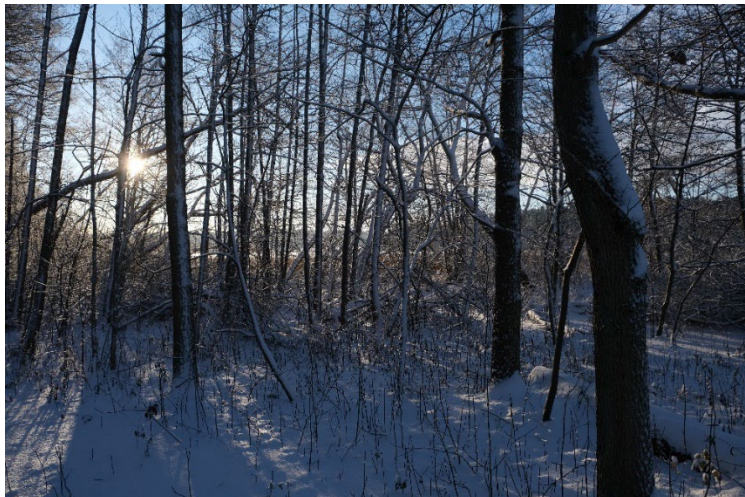
Det övergripande målet är att området på lång sikt ska utgöras av en fuktig lövskog med stort inslag av äldre träd. Miljön har god förekomst av död lövved, vanligt är trädslagen klibbal och olika sorters viden, men andra trädslag förekommer också. Detta gör att området är en lämplig häckmiljö för rödlistade arter som entita och mindre hackspett. Objektet är naturligt näringsrikt vilket gör att konkurrenskraftiga arter som älgört förekommer tämligen allmänt.

Övergripande mål:

- Lövdominerad fuktig skog.
- Stor andel äldre träd.
- Stor mängd död ved.

Strategi för att nå målbilden

De långsiktiga målen som beskrivs ovan uppnås genom att låta området utvecklas fritt. Detta innebär att träd och buskar kommer att växa tätt tillsammans. Det resulterar i en påtaglig självgallring där klen död ved förekommer allmänt.

Figur 6. Strandnära lövskog.

Målarter

Entita, mindre hackspett, glansfläck, älgört, myskblock och jättesvampmal.

Skötselåtgärder

Återkommande åtgärder

- Fri utveckling.

Slätteräng

Målbild

Skötselområdet är öppet och har en rik ängsflora. Det är glest bevuxet med solitära ädellövträd och enstaka tall. Den öppna karaktären med solbelysta bryn med ädellövträd och nektarväxter gör området attraktivt för många pollinatörer och andra insekter. Området har en mosaikartad struktur med öppna gräsmattor, blommande inhemska buskar och solbelysta brynmiljöer. Området är rekreativt för besökare som kan njuta i solen på en av bänkarna eller bergsknallarna som finns där.

Övergripande mål:

- Öppna gräsmarker med rik ängsflora.
- Solbelysta skogsbryn och ädellövträd.
- Mosaikartad struktur med inslag av blommande buskar.

Strategi för att nå målbilden

Området hålls öppet genom att slå med skärande verktyg eller klippas med handhållen maskin. Hela skötselområdet behöver inte slås, utan en mosaik inom detta område kan skapas genom att slå de ytor som önskas hållas öppna. I första hand ska området skötas med traditionell slätter där det avklippta gräset samlas ihop och tas bort från platsen. Detta bidrar till att marken blir näringsfattigare över tid vilket gynnar en mångfald av ängsväxter. I andra hand kan området klippas och det avklippta gräset kan tillåtas ligga kvar. Huvudsaken är att området hindras från att växa igen.

Området behöver också gallras och röjas i ett första steg. Lövsly och ung gran växer upp i några av områdets ekar. Efter detta bör området återkommande skötas genom röjning av sly runt områdets träd som väljs ut och sparas för utveckling.

Målarter

Blåsuga, blåklockor, brudbröd, prästkrage, rödklint, åkervädd och gullviva.

Skötselåtgärder

Engångsåtgärder

- Gallring av oönskade träd, främst unga träd som beskuggar och konkurrerar med ekar.

Återkommande åtgärder

- Området slås årligen i slutet av sommaren.
- Rökning av sly kring utvecklingsträd och öppna ytor.

Referenser/Litteratur

Tryckta källor

Bovin, Mattias. m.fl. 2016. Rapport 2016:7 - Särskilt skyddsvärda träd i Stockholms län.

Ekologigruppen 2019. Metodik för inventering av skyddsvärda träd. Internt arbetsmaterial.

Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken SLU. Uppsala.

Höjer, Olle. & Hultengren, Svante. 2016. Rapport 5411. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet. Stockholm: Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket, 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd - mål och åtgärder 2012–2016. Rapport 6496, Naturvårdsverket, Stockholm.

Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Jönköping: Skogsstyrelsen.

SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SS 199000:2014. Svenska Institutet för Standarder.

SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000:2014. SIS-TR 199001:2014. Svenska Institutet för Standarder.

SLU Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala

Sundberg, S., Carlberg, T., Sandström, J. & Thor, G. (red.) 2019. Värdiväxters betydelse för andra organismer – med fokus på vedartade värdväxter. ArtDatabanken Rapporterar 22. ArtDatabanken SLU, Uppsala